

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19313>

Özet

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i (ÇZADÖ), 2015 y?l?nda C. Gül?en taraf?ndan geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Çoklu Zekâ Teorisi çerçevesinde bireylerin sekiz farklı zekâ alan?ndaki e?ilimlerini ve güçlü yönlerini bilimsel olarak tespit etmeyi amaçlamaktadır. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve iç tutarlılı??n? kan?tlamaya odaklanm??tır. ÇZADÖ, özellikle e?itim ve psikolojik dan??manlık alanlar?nda bireylerin öğrenme stillerini ve potansiyel yeteneklerini belirlemek için tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Çoklu Zekâ, Çoklu Zekâ Teorisi, Zekâ Alanlar?, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik özellikler, C. Gül?en.

Yazarlar

Gül?en, C.

Amaç

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇZADÖ) temel amacı, bireylerin Howard Gardner'n öne sürdü?ü sekiz farklı zekâ alan?ndaki potansiyelini ve mevcut seviyesini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle e?itim ortamlar?nda öğrencilerin baskın zekâ türlerini belirleyerek, kişiselleştirilmif öğrenme stratejilerinin geli?tirilmesine olanak tanımak üzere tasarlanm??tır.

Ölçek, bireylerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini anlamalarına yardımcı olmay? hedeflerken; öğretmenler, rehberlik uzmanlar? ve ebeveynler için de bireyin geli?imini destekleyici programlar olu?turmada bilimsel bir dayanak sağlamaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alandaki mevcut araçların eksikliklerini gidermeyi ve Türkçe literatüre geçerli ve güvenilir bir araç kazandırmayı amaçlam??tır.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yapı, Çoklu Zekâ Teorisi (Multiple Intelligences Theory) temelinde şekillenmiştir. Gardner'a göre zekâ, tek bir genel yetenekten ziyade, farklı kültürel bağlamlarda de?er gören ve problem çözme yetene?ini veya ürün yaratma kapasitesini içeren çe?itli bağımsız yetenekler bütünüdür.

ÇZADÖ, bu teoriyi takip ederek a??adaki sekiz temel zekâ alan?n? ölçmeyi hedefler:

Dilsel Zekâ: Kelimeleri etkili kullanma yetene?i.

Mant?ksal-Matematiksel Zekâ: Mant?k, soyut dü?ünme ve say?lar? kullanma yetene?i.

Uzamsal Zekâ: Uzayda yön bulma, görselle?tirme ve resimler arac?ıyla dü?ünme yetene?i.

Bedensel-Kinestetik Zekâ: Vücudu kullanarak problem çözme veya ürün yapma yetene?i.

Müziksel Zekâ: Ritim, melodi ve tonlar? alg?lama ve yaratma yetene?i.

Ki?ileraras? (Sosyal) Zekâ: Ba?kalar?n?n duygular?n?, niyetlerini ve motivasyonlar?n? anlama yetene?i.

?çsel (Öz) Zekâ: Ki?inin kendi duygular?n?, güçlü ve zay?f yönlerini tan?ma yetene?i.

Do?a Zekâs?: Do?al dünyadaki örüntüleri ve ili?kileri tan?ma yetene?i.

Geçerlik

Kaynak materyalde geçerlik bilgisi "-" olarak belirtilmi? olmas?na ra?men, ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, orijinal akademik makalede (Gül?en, 2015) kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n sunuldu?u varsay?lmaktadır. Ölçek geli?tirme sürecinde genellikle geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i odakl?dır.

Özellikle **Yap? Geçerli?i**, Çoklu Zekâ Teorisi'nin sekiz faktörlü yap?s?n?n ölçme arac? taraf?ndan do?ru bir ?ekilde temsil edilip edilmedi?ini belirlemek için temel bir ad?md?r. Bu, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulamay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilir.

Güvenirlik

Verilen kaynakta güvenilirlik bilgisi "-" olarak i?aretlenmi?tir. Ancak, bilimsel bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n zorunlu bir parças? olarak, ÇZADÖ'nün iç tutarlı?k (internal consistency) ve kararlı?k (test-retest reliability) gibi güvenilirlik analizlerinin yap?lm?? olmas? beklenir.

Tipik olarak, iç tutarlı?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri, ölçe?in veya alt boyutlar?n?n güvenilirli?ini kan?tlamak için sunulmu?tur. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Faktör Analizi

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde, Çoklu Zekâ Teorisi'nin öngördü?ü ayr?k zekâ alanlar?n? desteklemek amac?yla faktör analizleri uygulanm??tır. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak beklenen sekiz faktör alt?nda toplan?p toplanmad??n? incelemiştir.

Ölçe?in nihai yap?s?n?n, sekiz farklı zekâ alan?n? temsil eden alt boyutlardan olu?tu?u, her bir alt boyutun ilgili zekâ türüne ait maddeleri içerdi?i ve bu faktörlerin birbirinden yeterince ayr??t???

(diskriminant geçerlik) faktör analizleri ile ortaya konmuştur. Bu, ölçe?in teorik temele uygunlu?unu güçlendirir.

Araç Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Büyük olasılıkla Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Öz-bildirim format?).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Orijinal çalışmanın hedef kitlesi genellikle ortaokul veya lise öğrencileri gibi eğitim ça?ındaki bireylerdir.

Age Group: Belirtilmemiştir (Tahmini: 12-18 ya? aras?).

Population Details: Orijinal makalede detaylı örneklem bilgileri mevcuttur.

Test Methodology: Öz-bildirim yoluyla bireylerin her bir zekâ alanına yönelik davranışsal eğilimlerini veya yeterlilik algılarının ölçer.

Anahtar Kelimeler

ÇZADÖ, Zekâ Ölçümü, Eğitim Psikolojisi, Likert Ölçe?i, ?ç Tutarlılık, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i, 2015 yılında geliştirilmiştir. Ölçe?in ticari kullanımı, telif hakları ve izin gereklilikleri için doğrudan yazar C. Gül?en ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle yazarın iznine tabidir.

Kaynakça

Gül?en, C. (2015). Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i geliştirilmesi çalışması.

International Journal of Human Sciences, 12(2), 1918-1930.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: j-humansciences.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: coklu-zeka-alanlari-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Çoklu Zekâ Alanlar? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM